

Pregled prava roditelja

Ovo je **veoma sažet pregled** vaših prava. Da bi vam vaša prava bila u potpunosti objašnjena, dobićete primjerak **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava (Prava roditelja u specijalnom obrazovanju)** bar jednom svake školske godine. Osim toga, mora vam se dati primjerak (1) nakon početnog upućivanja ili vašeg zahtjeva za procjenu vašeg djeteta, (2) nakon što predate prvu žalbu po zakonom propisanom postupku ili prvu žalbi državi u toj školskoj godini; i (3) kad god se donese odluka o poduzimanju disciplinske mjere koja čini promjenu rasporeda vašeg djeteta. Također dobijate primjerak postupka za zaštitu prava kad god ga zatražite. Osim vaših prava, **Priručnikom roditeljima za postupak zaštite prava** navode se izvori pomoći roditeljima i definiraju se posebna pravila vezana za disciplinu učenika.

Ovaj pregled je namijenjen vama kao pomoć i **nije** zamjena **Priručnika roditeljima roditelje za postupak zaštite prava**. Ako postoje bilo kakve razlike između **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava** i ovog pregleda, primjenjivaće se informacije i smjernice iz **Priručnika roditeljima za postupak zaštite prava**.

Okrug kome pripada javna škola i obrazovna agencija za područje imaju odgovornost, svakom djetetu sa hendikepom kome je potrebno specijalno obrazovanje, pružiti besplatno i odgovarajuće javno obrazovanje u najmanje restriktivnom okružju.

Besplatno i odgovarajuće javno obrazovanje (FAPE). *Besplatno (free)* znači da se usluge iz specijalnog obrazovanja daju roditeljima besplatno. Moguće je da će vam biti naplaćivane iste naknade za opće obrazovanje koje plaćaju i drugi roditelji, kao što su naknade za vanškolske aktivnosti ili naknade za laboratoriju. *Odgovarajuće (appropriate)* znači da program za vaše dijete mora pružiti pravu vrstu usluga na osnovu potreba vašeg djeteta i dovoljno usluga kako bi vaše dijete imalo obrazovnu korist od toga. *Obrazovna korist (educational benefit)* je širok pojam koji uključuje pristup i napredovanje u općem obrazovnom nastavnom programu koji se koristi za svu djecu, pristup istim aktivnostima i školskoj sredini kao i djeci koja nemaju hendikep i napredak u smjeru pojedinačnih ciljeva postavljenih specifično za svako dijete.

Najmanje restriktivno okružje (LRE). Vaše dijete će pohađati nastavu, učestvovati u neakademske i vanškolske aktivnostima i primati usluge zajedno sa djecom koja nemaju hendikep u maksimalnoj mogućoj mjeri.

Prava roditelja. FAPE i LRE vašeg djeteta su zaštićeni pravima koja vi imate kao roditelji. Ta roditeljska prava se nazivaju postupkom zaštite prava i osiguravaju vam da imate važnu ulogu u planiranju i odlučivanju za vaše dijete. Taj postupak zaštite prava uključuje:

Prava na sudjelovanje:

- (1) Imate pravo dati informacije za procjenu vašeg djeteta,
- (2) Imate pravo biti član bilo koje grupe koja donosi odluke u vezi sa obrazovnim rasporedom vašeg djeteta, i
- (3) Imate pravo sudjelovati u sastancima vezanim za identifikaciju, procjenu, obrazovni raspored i pružanje FAPE-a vašem djetetu.

Prava na informiranje:

- (1) Imate pravo biti informirani pravovremeno o sastancima u vezi sa identifikacijom, procjenom, obrazovnim rasporedom i pružanjem FAPE-a vašem djetetu,
- (2) Imate pravo biti informirani o bilo kojoj predloženoj promjeni identifikacije, procjene, obrazovnog rasporeda i pružanja FAPE-a vašem djetetu,
- (3) Imate pravo biti informirani o bilo kojem odbijanju od strane škole ili AEA da izvrši promjene koje ste vi tražili u identifikaciji, procjeni, obrazovnom rasporedu i pružanju FAPE-a vašem djetetu, i
- (4) Imate pravo primati obavijesti na način i na jeziku koji razumijete.

Prava na pristanak:

- (1) Imate pravo dati ili odbiti pristanak na procjenu u pogledu toga da li vaše dijete ispunjava kriterije za usluge specijalnog obrazovanja,
- (2) Imate pravo dati ili odbiti pristanak na ponovnu procjenu vašeg djeteta, i
- (3) Imate pravo dati ili odbiti pristanak za početno raspoređivanje vašeg djeteta u specijalno obrazovanje.
- (4) Imate pravo odbiti vaš pristanak za nastavak specijalnog obrazovanja vašeg djeteta i povezanih usluga. To se mora uraditi u pisanoj formi.

Pristanak na procjenu možete povući prije no što procjena završi. Pristanak na početni raspored možete povući prije no što se uradi raspored.

Prava na evidenciju:

- (1) Imate pravo pregledati obrazovnu evidenciju,
- (2) Imate pravo tražiti da se evidencija izmijeni ako vjerujete da je evidencija neispravna ili netočna, i
- (3) U mnogim okolnostima, imate pravo dati vaš pristanak prije no što se evidencija stavi na uvid drugim agencijama ili osobama. Stavljanje na uvid evidencije bez vašeg pristanka je dozvoljeno po zakonu samo u određenim okolnostima, kao što su nekoj drugoj školi u koju učenik prelazi, kao reakcija na hitni zdravstveni ili sigurnosni slučaj, revizorima, ili kako bi se ispoštovao sudski nalog ili sudski poziv.

Pravo na neovisnu obrazovnu procjenu: Imate pravo tražiti besplatnu neovisnu procjenu ako se ne slažete sa procjenom koju je izvršila škola i AEA.

Prava na rješavanje sporova:

Imate pravo **tražiti posredovanje** u sporu. AEA-i iz Iowe obučavaju facilitatore za rješavanje sporova koji mogu pomoći kod rješavanja sporova za bilo koje pitanje. Ministarstvo obrazovanja Iowe također može osigurati medijatora za pitanja specijalnog obrazovanja. Posredovanja za specijalno obrazovanje se takođe nazivaju Pred-žalbenim konferencijama. Sastanci za posredovanja daju mogućnost roditeljima i školi ili područnoj obrazovnoj agenciji (AEA) da riješi neslaganja u suradnji sa i uz pomoć obučenog medijatora.

Imate pravo **tražiti saslušanje po zakonom određenom postupku** ako neslaganje sa identifikacijom, procjenom, obrazovnim rasporedom ili pružanjem FAPE-a vašem djetetu nisu riješeni na neki drugi način. Zahtjevi se moraju predati u roku od dvije godine od momenta kada je škola ili AEA izvršila radnju koja je dovela do neslaganja. Ako tražite saslušanje, biće vam ponuđen, od strane škole vašeg djeteta ili AEA, sastanak za rješavanje spora i Ministarstvo obrazovanja Iowe će vam ponuditi pred-žalbenu konferenciju. Kao i kod sastanaka za posredovanje, sastanak za rješavanje ili pred-žalbena konferencija pruža mogućnost vama i školskom okrugu ili obrazovnoj agenciji za područje da riješite neslaganje. Saslušanjem po zakonskom postupku predsjedava nepristrani administrativni sudac koji saslušava obe strane, preispituje dokaze i donosi odluku. Na odluke u saslušanju po zakonom utvrđenom postupku može se uložiti žalba sudovima.

U većini slučajeva, nakon što ste zatražili pred-žalbenu saslušanje ili saslušanje po zakonom utvrđenom postupku, raspored vašeg djeteta se ne može promijeniti bez vašeg odobrenja, sve dok se spor ne riješi. Na ovo pravilo o „zadržavanju statusa quo“ postoji izuzetak kada kršenje pravila ponašanja uključuje oružje, droge ili ozbiljnu tjelesnu povredu. U tom slučaju, učenikov raspored može biti promijenjen u međuvremenu iz sigurnosnih razloga.

Imate pravo **podnijeti zahtjev na državnoj razini** ako smatrate da su prekršeni zakon, propis ili uredba o specijalnom obrazovanju. Žalbe se moraju uložiti u roku od jedne godine od navedenog kršenja. Žalbe istražuje Ministarstvo obrazovanja Iowe o čemu sastavlja pisano izvješće.

Prava na povrat sredstava: U određenim okolnostima, roditelji imaju pravo na povrat sredstava koje su utrošili na primjer, na provizije odvjetnicima ili troškove privatnih škola. Za više informacija pogledajte **Priručnik roditeljima za postupak zaštite prava**.

Prijenos prava. Prijenos roditeljskih prava na učenika sa hendikepom pri njegovom/njenom punoljetstvu, osim ako roditelj(i) ili neko drugi ne poduzme potrebne zakonske korake kako bi postao zakonski staratelj mladića(djevojke). U Iowi, doba punoljetstva za učenika je ili na učenikov 18-ti rođendan, datum vjenčanja učenika koji nije navršio 18 godina ili kada učenik koji nije navršio 18 godina bude zatvoren u popravni dom za odrasle ili maloljetnike, državni ili lokalni.

Zapamtite, ovo je **veoma sažet pregled** vaših prava. Pogledajte **Priručnik roditeljima za postupak zaštite prava** radi kompletnih i detaljnih informacija.

